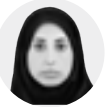

در جست وجوی دارو

درباره چالش های تأمین دارو در مشهد در نوروز ۱۴۰۴ که آمارهای رسمی نیز آن را تأیید می کند

گزارش روز

روز

در روزهای پایانی نوروز ۱۴۰۴ آمارهای رسمی، از چالش های دارویی موجود در این ایام در مشهد پرده برداشت. علی اصغر اسماعیل زاده، مدیر امور دارو و مواد تحت کنترل معاونت غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، اعلام کرد که «از ۲۵ اسفند سال گذشته تا ۱۴ فروردین ۱۴۰۴، به ۲ هزار و ۱۳۱ فقره کمبود دارویی اعلام شده به سامانه ۱۹۰، به همراه گزارش های حضوری اعلام شده، پاسخگویی کرده ایم». کمبود دارو در مشهد در ایام اوج سفرهای زیارتی، پدیده ای جدید نیست، با این حال اسماعیل زاده با اشاره به اقدامات نظارتی گفت: «در همین بازه زمانی، ۷۶۰ فقره بازرسی انجام و برای ۲۵ دارو خانه متخلف در مشهد و شهرستان های تابعه، اقدامات قانونی از جمله تعطیلی موقت اعمال شده است». این آمارها ما را بر آن داشت تا در این گزارش، همگام با زائرانی که در جست وجوی داروهای مورد نیازشان بودند، به دارو خانه های مشهد سر بزنیم و هم زمان با گفت و گو با داروسازان و مسئولان حوزه سلامت، تصویری روشن تر از وضعیت تأمین دارو در نوروز ترسیم کنیم.

کمبود داروی بیماران دیالیزی و دیابتی

«بیماری کلیوی، نوروز و تعطیلی نمی شناسد؛ ما باید حتی وقتی به سفر می رویم، دخرتمان را به مرکز دیالیز ببریم تا بیماری کلیوی اش، مشکلات بیشتری برایش ایجاد نکند». این جمله را مادی بیان می کند که همراه همسر و سه فرزندش به مشهد سفر کرده و در یکی از دارو خانه های محدوده چهارراه شهید در حال خرید دارو برای دخترش است. او می گوید: خوشبختانه مراکز دیالیز مشهد، هم در تعطیلات فعال هستند و هم داروهای بیماران دیالیزی را رایگان فراهم می کنند، اما دخترم بعد از سفر به مشهد، کمی ناخوش احوال است و پزشکی که در مرکز دیالیز او را ویزیت کرد، برایش داروی «کلسیتریول» تجویز کرد که با مراجعه به تعدادی از دارو خانه ها، هنوز نتوانسته ام آن را تهیه کنم. متصدی دارو خانه هم درحالی که به این مادر نشانی دارو خانه ۲۲ بهمین را برای تهیه داروی دخترش می دهد، می گوید: به دلیل کمبود اعتبارات، برخی داروها را در دارو خانه نداریم؛ البته سعی کرده ایم در نوروز امسال، داروهایی که نیاز شدید زائران است، به تعداد محدود فراهم کنیم. به دارو خانه دیگری در خیابان خسروی می روم. تعداد بیماران و همراهانشان که منتظر دریافت دارو از این دارو خانه شبانه روزی هستند، تقریباً زیاد است. یکی از آقایان برای همسرش به دنبال انسولین است و به خاطر نداشتن آن، بحثش با متصدی دارو خانه بالا می گیرد. او می گوید: پزشک برای همسرم چهار انسولین نوشته است، اما اینجا می گویند بیشتر از سه قلم از این دارو را نمی توانند بدهند؛ چون تعدادش محدود است!

اسپری تنفسی؛ گران و کمیاب

در دارو خانه دیگری که در محدوده خیابان نواب است، دختر جوانی که منتظر است متصدی، نتیجه جست وجوی اسپری تنفسی را به او اطلاع دهد، با لجه یزدی می گوید: پدرم مبتلا به بیماری تنفسی است. او اسپری مورد استفاده اش را همراه خود به مشهد آورده، اما اسپری اش تمام شده است؛ برای همین در دارو خانه ها به دنبال این اسپری تنفسی هستم. این دارو، هم به شدت کمبود دارد، هم گران تر از ماه های گذشته شده است. متصدی دارو خانه هم یک نمونه باقی مانده از اسپری تنفسی را که این دختر خانم به دنبال خریدش بود، می آورد و به خبرنگار ما می گوید: در مجموع این اسپری با کمبود رو به روست، اما تلاش کرده ایم در نوروز برای بیماران به تعداد محدود آن را فراهم کنیم؛ زیرا دارو خانه ما در محدوده حرم مطهر رضوی قرار دارد و زائران زیادی برای خرید این دارو و مانند آن به ما مراجعه می کنند.

دلایل کمبود دارو

«کمبود دارو دلایل مختلفی دارد؛ مهم ترین عامل در کمبود دارو هم تسویه نکردن به موقع مطالبات دارو خانه هاست». این جمله را دکتر مرضیه بذرافشان، دبیر انجمن داروسازان خراسان رضوی و عضو هیئت مدیره انجمن داروسازان کشور، بیان می کند. او با اشاره به اینکه همیشه تسویب اعتبار حوزه دارو و تجهیزات در قوانین بودجه سالیانه بسیار کمتر از اعتبار مورد نیاز است، می گوید: طبق قانون، مطالبات دارو خانه ها از سازمان هدفمندی یارانه ها و سازمان های بیمه گر باید به طور متوسط حداکثر ۴۵ روز بعد از تحویل دارو به بیمار واریز شود، اما به دلیل کمبود بودجه، مبلغ داروها خیلی دیر و با پیگیری های مستمر و مکرر انجمن داروسازان کشور واریز می شود. این تأخیر در تسویه، عامل مهمی در کمبود نقدینگی دارو خانه هاست که نتیجه آن، ناتوانی و نبود امکان خرید دارو از شرکت های توزیعی

دارو هست، اما کم است

دکتر محمدیوسف رحمتی، جانشین رئیس دانشگاه علوم پزشکی مشهد در کمیته بهداشت، درمان و محیط زیست خدمات سفر خراسان رضوی و مدیر سلامت زائرین دانشگاه علوم پزشکی مشهد، هم با اشاره به بازدیدهای فشرده انجام شده و مستمر از ۲۵ اسفند ۱۴۰۳ تا ۱۵ فروردین ۱۴۰۴، به خبرنگار شهرآرا می گوید: علاوه بر اینکه بیمارستان های دولتی و خصوصی ملزم به ذخیره سازی داروهای مورد نیاز حداقل یک ماه خود شده اند، در دارو خانه ها نیز دارو به تعداد محدود وجود دارد.

کمبود دارو دلایل مختلفی دارد؛ مهم ترین عامل در کمبود دارو هم تسویه نکردن به موقع مطالبات دارو خانه هاست

کمبود دارو خانه در مشهد نداریم، کمبودهای دارویی انکارناپذیر است و حتی همین افزایش تعداد دارو خانه ها، خود به تنهایی باعث کمبود دارو شده است؛ زیرا داروی تولیدی و توزیعی شرکت هایین تعداد بیشتری دارو خانه تقسیم می شود و سهم هر دارو خانه بسیار کاهش می یابد. این خود زمینه افزایش بار مالی وارد شده بر نظام سلامت را فراهم خواهد کرد. بنابراین دولت باید تمرکز اصلی خود را بر افزایش و ارتقای تولید و تأمین دارو بگذارد؛ مسئله ای که به گفته دکتر بذرافشان، محقق نمی شود جز با جلوگیری از رشد بی رویه تعداد دارو خانه ها و تسویه منظم و به موقع مطالبات بیمه ای آن ها. عضو هیئت مدیره انجمن داروسازان کشور کمبود قلم های انسولین را غیر از مشکلات تأمین داخلی، ناشی از مشکل جهانی کمبود آن می داند و می افزاید: داروهای بیماران خاص، دیالیزی ها، اسپری های تنفسی، برخی داروهای اعصاب و تعداد زیادی از داروهای دیگر دچار کمبود شده اند.

با فاصله شش ماه در سال های گذشته نیز وجود داشته است و موضوع جدیدی نیست، ما در حال تلاش هستیم که این فاصله را به سه یا چهار ماه کاهش دهیم تا دارو خانه ها برای تأمین دارو با مشکل کمتری مواجه شوند.

مدیر سلامت زائرین دانشگاه علوم پزشکی مشهد درباره تعطیلی تعدادی از دارو خانه ها در نوروز ۱۴۰۴، بیان می کند: در قالب بازدیدها و نظارت های فشرده و مشترک با سازمان های مرتبط، دارو خانه های متخلف شناسایی و تعطیل می شوند که این موضوع در نوروز امسال نیز رخ داد.

اسکان ارزان برای زیارت آسان

نگاهی به خدمات دهی واحدهای اقامتی موقت و ارزان در مشهد که میزبان زائران نوروزی بودند

عکس: عطیه قهری/شهرآرا

استقبال زائران از واحدهای موقت

آن طور که یوسف بیدخوری، معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی، بیان می کند، ۷۳ درصد از زائران در نوروز ۱۴۰۴ در واحدهای موقت اسکان، حضور داشتند و این یعنی استقبال زائران از این واحدها، که به دلیل هزینه های کمتر و حتی رایگان بودنشان بوده است. او می گوید: مهمانسراهای دولتی، بنیاد زائر امام رضا(ع)، زائرسرای آستان قدس رضوی، مدارس و آموزشگاه ها، مراکزی مانند سپاه و کمپ غدیر شهرداری مشهد، جزو واحدهای اسکان موقتی است که برای نوروز در نظر گرفته شده است. بیدخوری ادامه می دهد: این واحدها در مجموع برای ۲۴۶ هزار و ۴۰۱ نفر شب در خراسان رضوی ظرفیت پذیرش دارند و ظرفیت این مراکز در شهر مشهد، ۲۲۵ هزار و ۳۳۷ نفر شب است.

میزبانی شهرداری از زائران با ۴۲ مرکز اسکان موقت

مهدی یعقوبی، قائم مقام ستاد مناسبت های شهری شهرداری مشهد، در گفت و گو با خبرنگار شهرآرا، با اشاره به اینکه در نوروز ۱۴۰۴، ۴۲ مرکز اسکان موقت را برای زائران در نظر گرفتیم، بیان می کند: بخشی از این مراکز اسکان، باتوجه به شرایط جوی و بارندگی در روزهای اول فروردین، برای اسکان اضطراری در نظر گرفته شد. او

با اشاره به آمار اسکان زائران در نوروز ۱۴۰۴، ادامه می دهد: در بازه زمانی ۲۵ اسفند ۱۴۰۳ تا ۱۵ فروردین ۱۴۰۴، اسکان ۹۲ هزار و ۴۵۸ نفر شب در مراکز شهرداری مشهد ثبت شده است.

اسکان رایگان در مساجد

حجت الاسلام والمسلمین علی حیدرزاده، رئیس دفتر ریاست ودیبرخانه مرکز رسیدگی به امور مساجد استان های خراسان، هم در این باره به خبرنگار شهرآرا می گوید: اسکان رایگان در مساجد برای زائران مربوط به نوروز ۱۴۰۴ نیست، بلکه در دهه پایانی ماه صفر سال گذشته نیز این امکان برای زائرانی که شرایط اسکان در هتل ها و مسافرخانه ها را نداشتند، فراهم شد تا مشکلی برای اسکان نداشته باشند. او با اشاره به اینکه دویست مسجد در خراسان رضوی میزبان زائران در نوروز ۱۴۰۴ بودند و امکان اسکان رایگان برای آن ها فراهم شد، اظهار می کند: هشتاد مسجد نیز در مناطق اطراف حرم مطهر رضوی در مشهد اقدام به پذیرش زائران برای اسکان موقت آن ها کردند. حیدرزاده با اشاره به اطلاع رسانی های انجام شده برای اطلاع زائران درباره اسکان موقت و رایگان آن ها در نوروز ۱۴۰۴، بیان می کند: زائران گرامی می توانستند هم از طریق سامانه هم محله امام رضا(ع) به آدرس اینترنتی www.zaer.masjedona.ir و هم از طریق تماس با سامانه تلفنی شبانه روزی ستاد خدمات سفر خراسان رضوی به شماره ۰۵۱۳۷۰۴۵ درخواست خود را برای اسکان در مساجد مشهد ثبت کنند.

حجت الاسلام والمسلمین امیرحسین احمدنیا، معاون مرکز رسیدگی به امور مساجد استان های خراسان هم در این باره گفته است: در ایام نوروز امسال، ۱۵۰ مسجد مشهد میزبان بیش از ۲۲ هزار زائر و در مجموع ۸۹ هزار و ۵۲۴ نفر شب از زائران رضوی بودند و میانگین حضور زائران نیز چهار شب گزارش شده است که بیشترین زائران اسکان داده شده در مساجد در نوروز امسال به ترتیب از استان های تهران، اصفهان، کرمان، قم و فارس بودند. همچنین براساس اعلام روابط عمومی اداره کل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی، تا ۱۳ فروردین ۱۱۶ هزار و ۸۲۶ نفر در بقاع متبرکه استان اسکان یافتند.

تخفیف ۳۰ درصدی هتل ها و مسافرخانه ها

«نه تنها مشهد تنها شهری در کشور بود که در هتل ها و مسافرخانه ها هم زمان با نوروز ۱۴۰۴ افزایش قیمت نداشت، بلکه تمام هتل ها و مسافرخانه ها در مشهد برای این ایام، تخفیف ۲۰ تا ۴۰ درصدی در نظر گرفتند». این جمله را محمود مادرشاهیان، رئیس اتحادیه هتلداران مشهد، درباره گلیه برخی زائران از زیاد بودن نرخ هتل ها در مشهد بیان می کند. او با اشاره به اینکه ممکن است زائرانی باشند که حتی امکان پرداخت هزینه هتل ها و مسافرخانه ها را با همین میزان تخفیف نیز نداشته باشند و به واحدهای اسکان مراجعه کرده باشند، بیان می کند: متأسفانه برخی خانه های مسافر هم هستند که بدون مجوز فعالیت می کنند و این موضوع باعث می شود هزینه زیادی از زائران برای اسکان دریافت کنند، اما

مهديه قمری

گزارش جیبی

اسکان مناسب زائران در مشهد به ویژه در ایام پرتددی مانند نوروز و دهه پایانی صفر، همواره یکی از چالش های اصلی مدیریت شهری و نهادهای متولی بوده است. زائرانی که با شوق زیارت به این شهر سفر می کنند، گاهی با هزینه های سنگین اقامت

با کمبود امکانات روبه رو می شوند؛ موضوعی که ضرورت برنامه ریزی دقیق تر و ارائه راهکارهای عملیاتی را پررنگ می کند. هرچند در نوروز ۱۴۰۴ تمهیداتی مانند اسکان موقت در مساجد، مدارس و مراکز دولتی تا حدی از بار این مشکل کاست، روایت های زائران از شرایط متفاوت اقامتشان نشان می دهد که هنوز جای بهبود وجود دارد. همراه ما باشید تا برخی از این روایت ها را مرور کنیم.

رضایت از اسکان در مسجد

آقای احمدنیا، مرد میان سال حدوداً چهل و پنج ساله ای است که از بوشهر به همراه یازده نفر از اعضای خانواده اش پس از پنج سال انتظار به مشهد مشرف شده است. او از تجربه اسکان در این سفر می گوید: بعد از مدت های طولانی تصمیم گرفتیم امسال به زیارت برویم، اما وقتی برای رزرو هتل اقدام کردیم، باقیمت های سرسام آوری روبه رو شدیم. برای یک اتاق چهارنفره، شبی ۳۰۰ هزار تومان از ما می خواستند، در حالی که ما به حداقل دو اتاق نیاز داشتیم و می خواستیم سه چهار روزی در مشهد بمانیم. با احتساب بقیه هزینه های سفر، توان چندانی برای پرداخت این رقم ها نداشتیم. خانواده آقای احمدنیا در نهایت در مسجدی در بولوار مصلی اسکان پیدا کرده اند. او از تجربه اسکان در مسجد ابراز رضایت می کند: «خوشبختانه در مسجد محل با مهربانی از ما پذیرایی شد. فضای ساده ای است، اما حداقل دغدغه مالی نداریم و می توانیم با خیال راحت به زیارت برویم».

اسکان با هزینه تعاونی

آقای قاسمی، یکی دیگر از زائرانی است که از بندرانزلی به همراه همسر، دو دختر و دامادش به مشهد سفر کرده است. او که بازنشسته شرکت نفت است، می گوید: برای اسکان مشکلی نداشتیم؛ زیرا قبل از آغاز سفر، اتاق هایمان را در هتل شرکت نفت رزرو کرده ایم. هزینه این هتل برای کارکنان شرکت نفت و بازنشستگان آن به صورت تعاونی در نظر گرفته می شود و امکانات خوبی هم دارد. علاوه بر این، به صورت قسطی هزینه اسکان در این هتل از حقوقم، برداشت می شود.

اسکان در مراکز شهرداری

خانم ربانی نژاد، یکی دیگر از زائرانی که همراه خانواده خود و پدر و مادر سالخورده اش از اردبیل به مشهد سفر کرده است، به تجربه سفر سال گذشته اش به این شهر در دهه پایانی ماه صفر، اشاره و بیان می کند: